

ปีที่ ๖ , เล่ม ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๖

ศิลปาการ

นิตยสารรายสองเดือนของกรมศิลปากร

“ น เทียนสิน ”

เครื่องหมายประจำพระองค์

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

สารบัญ

ปีที่ ๖ เล่ม ๖

มีนาคม

๒๕๐๖

๑. สารบัญเล่มนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หน้า ๑
๒. วิจารณ์เรื่องเสียดุล เสฐียรโกเศศ ,, ๒๑
๓. วิจารณ์ของศิลปอินเดียแบบอมราวดี ม.จ. สุภัทรดิศ ทรงแปล ,, ๓๓
๔. คำานานสิ่งหวนคืนภูมิมา ฉบับสอบค้น มานิต วังดิโกดม ,, ๔๑
๕. ของก่อนประวัติศาสตร์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชิน อยู่ดี ,, ๕๘
๖. จารึกอักษรขอมโบราณ ได้มาจากบ้านนายจิตร พ่วงแผน
ด. เมืองเก่า อ. เมือง จ. สุโขทัย
..... ประสาร บุญประคอง อ่านและอธิบาย
..... ดว. ประเสริฐ ฤณ นว และคำ ทองคำวรรณ ตรวจแก้ ,, ๖๒
๗. อธิบายเพลงไทย เพลงพราหมณ์ดัดน้ำเต้า มนตรี ตราโมท ,, ๖๗
โน้ตเพลงพราหมณ์ดัดน้ำเต้า
..... หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ,, ๖๘
๘. การจัดส่งคณะนาฏศิลป์ไปแสดง ณ เมืองซีแอตเติล สหรัฐอเมริกา ,, ๗๖

SILPĀKON

Vol. 6

March, 1963

No. 6

CONTENTS:

1. "San Somdet" (Letters between Their late Royal Highnesses Prince Damrong and Prince Naris).	Page 1
2. A Study on the Expulsion of Evils in Thailand by Sthiarakoset.	" 21
3. The Evolution of the Indian Arts Translated by M.C. Subhadradis Diskul.	" 33
4. The Singhanawati Kumara Chronicle by Manit Wallibhodom.	" 41
5. Prehistoric finds in North-east Thailand by Chin You-di.	" 58
6. Khmer-Inscription, from Nai Chit Phuang Phan's house, Amphur Muang Sukhothai Explained by Prasarn Bunprakong Corrected by Dr. Prasert Na Nakorn and Cham Thongkhamwan.	" 62
7. Explanation of the Thai Song "Brahm deet Nam Tao" by Montri Tramote. Musical Notes of the song "Brahm deet Nam Tao" by Luang Praditpairoh (Sorn Silapabanleng)	" 67 " 68
8. The report on sending a party of Thai dancers to Seattle, U.S.A.	" 76

ศิลาจารึก อักษรขอมโบราณ ภาษาบาลีและภาษาไทย

ได้มาจากบ้านนายจิตร พ่วงแผน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง

จังหวัดสุโขทัย

ประสาร บุญประคอง อ่านและอธิบาย
กร. ประเสริฐ ณ นคร และ ฉ่ำ ทองคำวรรณ ตรวจแก้

ด้านที่ ๑

เขียนตามต้นฉบับ

เขียนอย่างปัจจุบัน

๑. นมตถุ นโม เม สัพพพุทธานิ
๒. นโม เม สัพพชมนานิ นโม เม ส-
๓. พุทธังขานิ รตนคตยั วณูทามิหิ
๔. คุรณฺณมถัสการแดพระสุริรัตน
๕. ไตรยแกวทงส์ตามประการแลวกู
๖. จิงจตงศ์กรราชมาถ์เกณทูปิ เต -
๗. อนวนคินฤษพานา~~น~~ดีดีสัพ
๘. มหุรติจิงนายสรีโยทาหวปาก
๙. แมงคาเขาหูกักเฮอร์ราชการบมิ
๑๐. ไตจิงอำดาพระญาสรีไดยรนรงค์ถ์
๑๑. คุวามโอบบวคในเดือนสามชิน
๑๒. แปดคำวนัพระหุสุมคินนุณกษตร
๑๓. สปัตศกเมื่ออุปปลมบศศกรราชได
๑๔. แปดรอยหกสิบแปดชาตนัก
๑๕. ษตรอฏฐุสถกเดือนหกชินแปด

นมตถุ นโม เม สัพพพุทธานิ
นโม เม สัพพชมนานิ นโม เม ส-
พุทฺธังขานิ รตนคตยั วณูทามิหิ
คุรณฺณมถัสการ แดพระสุริรัตน -
ไตรยแกวทงส์ตามประการ แลวกู
จิงจตงศ์กรราชมาถ์เกณทูปิ เต -
อน วัน คิน ฤษพานาที่ ดีดี คุม
มหุรติ^(๑) จิงนายสรีโยธา หวปาก^(๒)
แมงคาเขาหูก จักเฮอร์ราชการบมิ
ไต จิงอำดาพระยาสรีไดยรนรงค์ถ์ -
คราม โอบบวช^(๓) ในเดือน ๓ ชน
๘ คำ วันพฤหัสบติ นนุณกษตร
สปัตศก^(๔) เมื่ออุปปลมบศ ศกรราชได
๘๖๘ ชาตนัก
ษตร อฏฐุสถก^(๕) เดือน ๖ ชน ๘

๑๖. คำวันพุทฺธได้ฤกษ์ปฺลยะตฺระวันชฺาย คำ วันพุทฺธ ได้ฤกษ์ปฺลยะ^(๖) ตระวันชฺาย
 ๑๗. หกบาดนํมชฺิมหาสุระทุชาปฺนโย ๖ บาท^(๗) นามชฺิมมหาสุระทุชาปฺนโย
 ๑๘. จิงมหาสุระทุชาปฺนโยมีสุระทุชาจฺไกรตฺตัง จิงมหาสุระทุชาปฺนโย มีศรัทธาจะไกรตฺตํ
 ๑๙. อารามในตำบลพระสุริยมาหาโพธิชน อาราม ในตำบลพระศรีมหาโพธิ ชน
 ๒๐. พระมหาสุวามีอนุราชเอาแต่ลังกาทวิ - พระมหาสุวามีอนุราช เอาแต่ลังกาทวิ -
 ๒๑. ปมาปฺลุกหว่างกลางบ้านอัยรอก - ป มาปฺลุกหว่างกลางบ้านอัยรอก -
 ๒๒. เถบ้านมตเพ็งจิงมหาสุระทุชา เถบ้านมตเพ็ง^(๘) จิงมหาสุระทุชา
 ๒๓. ไปไหว้มหาสุวามีศีลสาครให้ ไปไหว้มหาสุวามีศีลสาคร ให้
 ๒๔. ชอยชอที่แถมหาอุปาสก ชอย^(๙) ชอที่แถมหาอุปาสก
 ๒๕. พระยาศรีไศยรณรงค์สงคราม จิงม - พระยาศรีไศยรณรงค์สงคราม จิงม -
 ๒๖. หาดวามีศีลสาครกวพุทฺธฎีกาไป หาดวามีศีลสาคร กว^(๑๐) พุทฺธฎีกาไป
 ๒๗. ถึงหมื่นนรินหมื่นนรินเอาพุทฺธฎีกาได้ ถึงหมื่นนริน หมื่น (น) นรินเอาพุทฺธฎีกาได้
 ๒๘. ชีแต่พระยาศรีไศยจิงพระสุริยไศยมีใจ ชีแต่พระยาศรีไศย จิงพระ (ยา) ศรีไศยมีใจ
 ๒๙. สุระทุชาไซหมื่นตางใจอยยบที่ไห สุระทุชา ไซหมื่นตางใจเหยียบ^(๑๑) ที่ไห
 ๓๐. แกมมหาสุระทุชาโดยยาวดีสิบเด - แกมมหาสุระทุชา โดยยาว ๔๐ เด -
 ๓๑. นโดยกว้าง ๕ เด็น จิงมหาสุระทุชา น โดยกว้าง ๕ เด็น จิงมหาสุระทุชา
 ๓๒. เอายงเขามาทำเปนพระพิหารเดือน เอายงเขา^(๑๒) มาทำเป็นพระพิหาร เดือน
 ๓๓. ดีแรมแปดคำวันพุทฺธชาตณกษตร ๔ แรม ๘ คำ วันพุทฺธ ชาตณกษตร
 ๓๔. อัญฐักแล้วไปบูชาพระเจ้าถึงพิ - อัญฐัก แล้วไปบูชาพระเจ้าถึงพิ -
 ๓๕. คณฺุโลกีพระองคมาประดิษฐานไว้ในพระ ศนฺุโลก & พระองค์ มาประดิษฐานไว้ในพระ
 ๓๖. พินารปีระกามหาสุระทุชาอุโปธ - พินาร ปีระกา^(๑๓) มหาสุระทุชาอุโปธ -
 ๓๗. ตุดเปนเงินดีด้าตังมาตงเปน ถ เปนเงิน & ด้าตัง มาตงเป็น
 ๓๘. พระพิหารเล่ากาดบุริบวรแลด้า - พระพิหารเล่ากาดบุริบวร^(๑๔) แลด้า -
 ๓๙. งพระพุทฺธรูปใหญ่พระองคหนึ่งอีกพระ ง พระพุทฺธรูปใหญ่ พระองค์หนึ่ง อีกพระ

ด้านที่ ๒

๓. (แ้ว) เดกเงินทองดำริตติบุก (หิน) แรวเหล็กเงินทองดำริตติบุก (หิน)
๔. ดีดาไม้ปูนทงปวงไว (ดีลิบ) ดีดาไม้ปูนทงปวงไว (๕๐)
๕. พระองค์พระเจดีย์พระองค์หนึ่ง รูปมหา พระองค์ พระเจดีย์พระองค์หนึ่ง รูปมหา
๕. สุธามีอนุราชองค์หนึ่ง รูปมหา สุธามีอนุราชองค์หนึ่ง รูปมหา
๕. พุทธสา (ค) อรองค์หนึ่งหนักทองเจ - พุทธสาครองค์หนึ่ง หนักทองเจ -
๖. ตตุลไวกปปพระเชตุพลอาราม ตตุล^(๑๕) ไวกกับพระเชตุพนอาราม
๗. นามชื่อองค์ศักดิ์อันพระเจ้าตร - นามชื่อองค์ศักดิ์ อันพระเจ้าตร -
๘. สุธในพระมหาโพธิเจ้านี้ให้ขึ้นกับพระ สุธในพระมหาโพธิเจ้านี้ ให้ขึ้นกับพระ
๙. เชตุพล (อาราม) แต่พระญาสุริยไยรณไว เชตุพน (อาราม) แต่พระยาศรีไยรณ ๑ ไว
๑๐. นากปป (หน) ห้วนนอรวดรอยแปดสิบ นากกับ (หน) ห้วนอน^(๑๖) วัด ๑๘๐
๑๑. ไรผ่าย (ป) ด(า)ยดินเจาเมืองรามราชไว ไร ผ่าย (ปลาย) ดิน^(๑๗) เจาเมืองรามราชไว
๑๒. รอยแปดสิบไรพระญาสุริยมมไวกนครวิ ๑๘๐ ไร พระยาศรีธรรมไวกนครวิ
๑๓. นิงชายนึ่งหญิงสามไวกปปพระเจ้า (พระ) นึ่ง ชายหนึ่ง หญิงสาม ไวกกับพระเจ้า (พระ)
๑๔. มหาสุรทฐาจึงจกาวประนิชานปรากหุนาฉา มหาสุรทฐา จึงจกาวประนิชาน^(๑๘) ปรารกนาว่า
๑๕. ดุวยผลอานิสต์อันกุ โกลเกตุาเขาปว - ดุวยผลอานิสต์อันกุ โกลเกล้า^(๑๙) เข้าบว -
๑๖. พุดในส่าสัสนาพระเจ้าคือนึ่ง ช ในคำสนาพระเจ้าคือนึ่ง อันหนึ่ง
๑๗. กุไธล่างอารามพระเจ้าคือนึ่งกุ กุไธล่างอารามพระเจ้าคือนึ่ง อันหนึ่งกุ
๑๘. ไธล่างรูปพระพุทธรูปเจ้าด้วยคำด้วยเงิน ไธล่างรูปพระพุทธรูปเจ้าด้วยคำด้วยเงิน
๑๙. ดุวยทองดำริดุวยบุกดุวยหินดีดา ดุวยทองดำริดุวย (ดี) บุกดุวยหินดีดา
๒๐. ทงหุ้ลายนีกดีชอกุจงไธเปนพระเจ้า ทงหุ้ลายนีกดี ชอกุจงไธเป็นพระเจ้า
๒๑. องค์หนึ่งในอนาคตกาดจมาพายพาง องค์หนึ่งในอนาคตกาด จมาพายพาง
๒๒. หุณาโพนแดงเอาดัดดอทงหุ้ลายขาม หน้าโพน^(๒๐) แดจะเอาดัดดอทงหุ้ลายขาม
๒๓. โพนจากโคมดัดดออำนาจพวยาต พ้นจากโคมดัดดอ อำนาจพวยา
๒๔. อาพาทุชอนดรายจุยยาไธมีอา อาพาทุชอนดราย จุย^(๒๑) ย่าไธมี อา

๒๕. ญะณินไคณิณแด้นปีจุมมี . ยะณินไคณิณแด้น^(๒๒)ปี จุมมี
๒๖. ใจ (คำ) รมในพระสัรวิตตนไตรแควทง ใจ (คำ) รมในพระสัรวิตตนตรัยแควทง
๒๗. สุ่มประกานโพระเจ้าไทยจเอาต์ตวง สุ่มประการ พระเจ้าไทย^(๒๓)จเอาต์ตวง
๒๘. หุตยาเขาสุนิรพานปลุกไม หุตยาเขาสุนิรพาน. ปลุกไม
๒๙. ไผ่รอบต้นตานลอนไมลัดสรร - ไผ่รอบต้นตานลอน ไมลัดสรร -
๓๐. พทกอนัจพรรณามมิได้เล - พทกอนัจ จะพรรณนามมิได้เล -
๓๑. ย กุภาวจาริกไวดัง นิกิตชอสง ย กุภาวจาริกไวดัง^{๕๔}นิกิต ชอสง
๓๒. แลอุปาดกอุปาดิกาจอนโม - แลอุปาดกอุปาดิกา จอนโม -
๓๓. ทนาตวยกุกเทินลัดเจพระดัง - ทนา ด้วยกุกเทอญ ลัดเจพระดัง -
๓๔. คุราชกอนโมทนาตวยกุกหนัก ฆราช กอนโมทนาตวยกุกหนัก
๓๕. หนาแดเมื่อตองจาริกนี้ หนาแด เมื่อตองจาริกนี้
๓๖. ชวดนักษัตรลัมฤทธิศกเดือนสิบ - ชวดนักษัตรลัมฤทธิศก^(๒๔)เดือน ๑ -
๓๗. ล่องแรมแปดค่านัพุทธสิทธิการิ - ๒ แรม ๘ คำ วันพุช สิทธิการิ -
๓๘. ย แด ๆ ๆ ๆ ยะ^(๒๕) แด ๆ ๆ ๆ

คำอธิบาย

- (๑) มหุติ = ครู. ขณะ, ชั่วโมง.
- (๒) หัวปาก = หัวหน้า.
- (๓) โอกบวช = ออกบวช.
- (๔) ฉนวนักษัตรลัมฤทธิศก = ปีฉลุ จ.ศ. ๘๖๗ (พ.ศ. ๒๐๔๘).
- (๕) ชาตักษัตรอัฐศก = ปีชาต จ.ศ. ๘๖๘ (พ.ศ. ๒๐๔๙).
- (๖) ฤกษ์ปุษยะ คือ ดาวปุษยฝ้าย หรือ ดาวลัมมอดำเภา.
- (๗) ตะวันชาย ๖ บาท = เวลาบ่าย ๓๖ นาที (บาทหนึ่ง = ๖ นาที).
- (๘) บ้านอัยรอกแดบ้านมตเพ็ง เข้าใจว่าเป็นชื่อตำบลหรือหมู่บ้าน.
- (๙) ชอย = ช่วย.
- (๑๐) กาว = กล้า.

- (๑๑) เขี้ยบบ = โบเขี้ยบบย่า คือหนังสือลัทธิที่เจ้าพนักงานตำรวจที่ดินแล้วทำให้.
- (๑๒) เขายังเขา = เขายังข้าว หมายถึงเขายังข้าวไปสร้างพระพิหาร (?)
- (๑๓) ปีระกา = จ.ศ. ๘๗๕ (พ.ศ. ๒๐๕๖).
- (๑๔) บุริบวร = บริบูรณ์.
- (๑๕) หนักทองเจ็ดตุล = ทองหนักเจ็ดชั่ง.
- (๑๖) (หน) ห้วนอน = ทิศใต้.
- (๑๗) ปลายดิน = ทิศเหนือ.
- (๑๘) ประณิธาน = การตั้ง.
- (๑๙) โกงเกล้า = โกงผม.
- (๒๐) โพน = โนน.
- (๒๑) จุง = จง.
- (๒๒) ญิบแด่นปี = ล่องแด่นปี.
- (๒๓) พระเจ้าไทย = พระสงฆ์.
- (๒๔) ขวตนักษัตรลัมฤทธิศก = ปีชวด จ.ศ. ๘๘๐ (พ.ศ. ๒๐๗๑).
- (๒๕) ลัทธิการิยะ = เป็นคำอธิบายฐานขอความดำไว้.

